

บทที่ ๔

อิทธิพลเรื่องพระมาลัยสูตรที่มีต่อพุทธศาสนิกชนตำบลคู้ตะเกา

ความสำคัญเรื่องพระมาลัยสูตร ถือว่าเป็นวรรณคดีเกี่ยวกับพระอรหันต์รูปหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวไทย ในเรื่องนรก สวรรค์ บาปบุญ คุณโทษ เมื่อเวลาพุทธศาสนิกชน ทำบุญทำกุศลสุนทรทาน ก็จะมีอธิฐานให้ได้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริย์เมตไตรย นั้นหมายความว่า อิทธิพลของพระมาลัยสูตรได้ควบคุมความรู้สึกนึกคิดของพุทธศาสนิกชนตำบลคู้ตะเกา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ และพุทธศาสนิกชนคนไทยทุกยุคทุกสมัย ซึ่งแสดงออกถึงความศรัทธาเกี่ยวกับโลกนี้โลกหน้า เพราะสมัยของพระศรีอาริย์เมตไตรยเป็นสมัยที่จะมาในอนาคตภายภาคหน้าที่มีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบายและอายุยืนมาก ผู้ที่จะพบพระศรีอาริย์เมตไตรยได้จะต้องยึดมั่นอยู่ในคุณงามความดี ทั้งการกรวดน้ำแผ่ส่วนบุญ ส่วนกุศลไปให้ผู้ตาย เข้าใจกันว่าคงได้มาจากเรื่องนี้

ในเรื่องพระมาลัยสูตรได้กล่าวถึงตอนที่พระมาลัยกลับขึ้นมาจากนรก ผุ่งเปรตทั้งหลายในนรกได้ฝากบอกให้พระมาลัยมาบอกญาติพี่น้องให้ทำบุญ อุทิศแผ่ส่วนบุญกุศลลงไปให้ เรื่องพระมาลัยสูตรนี้ เนื้อหาเน้นหนักไปในเรื่องของนรก-สวรรค์ ทำให้มองเห็นถึงการแสดงให้เห็นผลของการสร้าง ความดี มากกว่าการบรรยายถึงการสร้างความชั่ว จึงได้บรรยายถึงความสุขสำราญไว้อย่างละเอียด ลอมากว่าที่จะบรรยายถึงความทุกข์ ความน่ากลัวในนรก เมื่อครั้งในสมัยกรุงศรีอยุธยา พระมาลัยสูตร นิยมสวดกันในงานพิธีแต่งงาน ในขณะที่เจ้าบ่าวไปนอนเฝ้าเรือนหอ ฝ่ายเจ้าบ่าวและเจ้าสาว จะหาผู้ที่เป็นบัณฑิตฝ่ายละ ๒ คน มาสวดพระมาลัยสูตร เป็นทำนองเสนาะอ่อนหวานเพื่อเป็นการสั่งสอนเจ้าบ่าวเจ้าสาวให้รู้จักบาปบุญ คุณโทษ ประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ดังมทั้งหลาย

ประเพณีการสวดพระมาลัยสูตรในงานแต่งงานนี้ ในปัจจุบันพุทธศาสนิกชน ภายในตำบลคู้ตะเกา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ก็คงจะเลือนลาง หายไปมาก เพราะการสวดพระมาลัยในปัจจุบันยังใช้แต่สวดหน้าศพหรือทำบุญครบร้อยวัน ในปัจจุบันนี้วัดบางวัด ก็ยังคงมีสวดพระมาลัยกันอยู่แต่นานๆจะมีสักครั้งหนึ่ง

ด้วยเหตุที่เรื่องพระมาลัยสูตร มีส่วนที่ข้องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนคนไทยมาแต่ดั้งเดิม ดังนั้นจึงสรุปเรื่องอิทธิพลของพระมาลัยสูตรเถรวาทที่มีต่อพุทธศาสนิกชนในตำบลคู้ตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ไว้ดังนี้

๔.๑ ด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี

พระมาลัยสูตรมีอิทธิพล ต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ต่อพุทธศาสนิกชนชาวตำบลคู้ตะเกา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ทั้งพิธีมงคลและอวมงคล เรื่องพระมาลัยสูตรจึงเป็นที่ศรัทธาและแพร่หลายในหมู่พุทธศาสนิกชนคนตำบลคู้ตะเกามานาน เช่น ประเพณีการเทศน์พระมาลัยสูตรก่อนที่จะเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดกหนึ่งวัน และการสวดพระมาลัยสูตรในพิธีมงคลสมรส เพื่อเป็นการสั่งสอนคู่บ่าวสาวให้รู้จักบาปบุญคุณโทษและปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ต่อมาการสวดพระมาลัยสูตรนิยมสวดในงานอวมงคล คือสวดในงานบำเพ็ญกุศลศพ ซึ่งผู้วิจัยเห็นควรนำประเพณีที่กล่าวข้างต้นมาเขียนไว้ให้เป็นที่รู้จักและเห็นความสำคัญดังนี้

๔.๑.๑ การเทศน์มหาชาติ

“พระมาลัยสูตร นับว่ามีอิทธิพลส่วนสำคัญที่ทำให้ประเพณีการเทศน์มหาชาติเป็นที่นิยมในพุทธศาสนิกชนตำบลคู้ตะเกา อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ ด้วยพระมาลัยได้กล่าวถึงคำตรัสของพระศรีอาริยเมตไตรยที่ฝากความมายังมนุษย์ เน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการทำบุญการฟังธรรมที่ได้บุญยิ่งใหญ่ คือ การฟังเทศน์มหาชาติ ซึ่งเป็นเรื่องราวของพระมหาเวสสันดร ทรงบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการ การเทศน์มหาชาติ เป็นประเพณีที่มีมานาน ด้วยมั่นใจว่าหากได้ฟังเทศน์มหาชาติ ๑๓ กัณฑ์ จบภายในวันเดียวจะได้รับอานิสงส์ให้เกิดทันสมัยพระศรีอาริยเมตไตรย”^๑

“ในพระมาลัยมีความตอนหนึ่งที่พระศรีอาริยเมตไตรย ฝากความมาถึงมนุษย์ไว้ว่าแม้ผู้ใดจะใคร่พบ จงเคารพตามโอวาท ให้ทำมหาชาติเนื่องกัน ครื่องสิ่งละพันจุฬาให้ จบในทิวาวันนั้น ตั้งประทีปพันบูชา ดอกปทุมถ้วนพัน บัวเผื่อนพันอินทนิลา ดอกมณฑาโดยจง เทียนแลธฉัตรเครื่องบูชาทั้งนี้ จงถวญถึสิ่งละพัน คนทลทนั้นตามสมโดยนิยมจะบูชา พระคาถาถ้วนพัน ให้สดับธรรมเคารพ จนจวบจบอุทาหรณ์ พระเวสสันดรนฤบาล ปัจฉิมกาลสมโพธิ์สมภารโสธอันอุดม เป็นที่สุดสมในชาตินั้น บูชาพระธรรมจรงครบ จึงจะได้ประสอองค์ข้า เมื่อจะลงมาอุบัติ จะได้ดำรงโพธิญาณอันโอฬารอลังการ อันฝูงมนุสสาเหล่านั้น เขาจึงจะทัน ศาสนา เฉพาะภักตราวิมลพรรณ จากคำกล่าวนี้นี้จึงเป็นอิทธิพล ความนิยมและความศรัทธา ในกลุ่มชาวพุทธ ที่ปรารถนาจะเกิดให้ทันสมัยพระศรีอาริยเมตไตรย จึงเร่งที่จะทำความดี ทำบุญทำกุศลฟังเทศน์มหาชาติให้เกิดทันสมัยของพระองค์การเทศน์มหาชาติถือเป็นของดีที่ชาวพุทธต้องช่วยกันสืบทอด”^๒

“การเทศน์มหาชาติมีวิธีเทศน์เป็นทำนองโดยเฉพาะ จะต้องได้รับการฝึกอบรมศึกษาต่อท่านผู้ทรงคุณวุฒิทางนี้เป็นพิเศษ ซึ่งพุทธศาสนิกชนทุกคนต่างมีความเชื่อว่า ใครได้ฟังเทศน์มหาชาติ

^๑ สัมภาษณ์ พระอธิการช่อม จันทมโม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^๒ สัมภาษณ์ พระครูสังฆรักษ์สมหมาย (สมหมาย สุขกาโม), ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ครบ ๑๓ กัณฑ์ ๑,๐๐๐ คาถาจบในหนึ่งวันจะได้านิสงส์มาก ทั้งนี้เจ้าของกัณฑ์มักจะเตรียมดอกไม้ธูปเทียนให้เท่ากับจำนวนคาถา เช่น ทศพร ๑๙ พระคาถา ดอกไม้ธูปเทียนก็อย่างละ ๑๙ ดอก เมื่อจบกัณฑ์ปีพาทย์จะประโคมเพลงประจำกัณฑ์รับในแต่ละกัณฑ์ สิ่งหนึ่งที่สำคัญที่สุดนอกจากพิธีกรรมแล้ว คือ พระผู้เทศน์ จะต้องมีความรู้และได้รับการฝึกฝนการเทศน์มาเป็นอย่างดี เพราะการเทศน์มหาชาติไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่ใครๆก็ทำได้ ซึ่งต้องได้รับการอบรมบ่มเพาะจากแหล่งวิชาการเทศน์ ที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและประเพณีการเทศน์มหาชาติที่กล่าวถึงในพระบาลีนี้ยังมีอิทธิพลเรื่องการเทศน์มหาชาติไว้ว่าเป็นการทำบุญที่ถือว่าได้บุญมาก ถ้าใครได้ฟังการเทศน์มหาชาติจบ เมื่อตายไปแล้วจะได้มาเกิดในชาติหน้า จะพบกับพระศรีอาริยมตไตรย”^๓

“ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคู้งตะเภา ผู้ที่มีความเชื่อต่อพระศรีอาริย์ ต่างก็ดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับหลักธรรมกิริยาวัตรสาม คือ ๑. ทาน คือ การเสียสละสิ่งของๆตนให้กับผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ๒. ศีล คือการรักษากาย วาจา และใจให้เรียบร้อย ๓. ภาวนา คือ การตั้งใจมั่นหรือการทำใจให้มั่นคงไม่วอกแวก หวันไหวในอารมณ์ต่างๆที่มากกระทบ ในงานบุญต่างๆเช่น เทศน์มหาชาติ แต่ละชุมชนภายในตำบลคู้งตะเภา จะจัดงานประเพณีเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดกในวัดประจำชุมชนทุกปี และถือว่าเป็นงานพิเศษ ในโอกาสนี้ประชาชนต่างร่วมแรงร่วมใจ สติและปัญญา ทรัพย์สินเงินทอง เพื่อเพิ่มพูนกุศลพิเศษ การบริจาคปัจจัยเพื่อบูชาชั้นกัณฑ์เทศน์ จุดมุ่งหมายก็เพื่อความสุขความเจริญของชีวิตครอบครัวของตนเอง รวมไปถึงความปรารถนาเกิดทันศาสนาของพระศรีอาริย์ในอนาคตกาลเบื้องหน้านั่นเอง”^๔

“อิทธิพลเกี่ยวกับพระบาลีสสูตร ส่งผลทางด้านบุคคล การได้ฟังเทศน์มหาชาติก็เพื่อจะได้พบศาสนาพระศรีอาริย์ในอนาคต ในด้านครอบครัว ช่วยกันบำเพ็ญกุศลทำเพ็ญประโยชน์ อุทิศตนต่อสังคมในชุมชนนั้นๆ การร่วมกันทำบุญมหาชาติ ก็เกิดความรักความสามัคคี ปลูกฝังคุณธรรมความดีละเว้นจากความชั่วทั้งหลาย เพราะยุคศาสนาของพระศรีอาริย์ เป็นยุคของคนมีธรรมมีศีลไม่ล่วงละเมิดศีลธรรม คนทั้งหลายมีแต่ความรักให้กันและกัน มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์ทั้งหลายเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ความศรัทธาเตือนใจที่จะกระทำความดี ละเว้นความชั่ว เพื่อให้ไปพบศาสนาพระศรีอาริยมตไตรย”^๕

“อิทธิพลความเชื่อเรื่องพระบาลีสสูตรคติความเชื่อเรื่องของ นรก สวรรค์ บาป บุญ คุณ โทษ มีอยู่ในเทศนาเรื่องพระบาลีสสูตร ที่มีต่อวิถีชีวิตชาวตำบลคู้งตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

^๓ สัมภาษณ์ พระครูสุจิตพัฒนพิธาน (สมพงษ์ สมจิตโต), ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^๔ สัมภาษณ์ พระอธิการสมศักดิ์ ฐานิสโร, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^๕ สัมภาษณ์ พระครูสุขุมธรรมสาร, (วงษ์พัทธ์ ทาอุด), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ด้านประเพณี การทำบุญเทศน์มหาชาติ ที่มีการเทศน์พระมาลัยสูตรก่อนทุกครั้ง เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงอานิสงส์ ของการให้ทาน และด้านความกตัญญูตเวทีต่อบิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย มองให้เห็นถึงการสร้างชีวิต ในด้านความเชื่อเรื่องกรรมดีกรรมชั่ว มองให้เห็นผลดีของคุณและโทษที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ในด้านของการอนุรักษ์ประเพณีในการเทศน์พระมาลัยสูตร ได้นำมาร่วมกับวัฒนธรรมประเพณีการเทศน์มหาชาติ ด้านความเชื่อในเรื่องปรโลกเบื้องหน้า เกิดจากคุณค่าของความเชื่อเรื่องบุญบาปตามคำสอนในทางพระพุทธศาสนา”^๖

“เรื่องพระมาลัยสูตรเป็นวรรณคดีที่อยู่คู่กับคนไทยมาช้านาน เพราะว่าเนื้อหาสาระที่แสดงถึงความคิดทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เกี่ยวกับนรก สวรรค์ การเวียนว่ายตายเกิด บาป บุญ คุณ โทษ แก่นสาระสำคัญของเรื่องมุ่งสอนให้ผู้ศึกษาถึงผลของกุศลกรรมและอกุศลกรรม การเวียนว่ายตายเกิดเป็นความเชื่อที่ฝังรากลึกอยู่ในจิตใจของพุทธศาสนิกชนอยู่แล้ว ทำให้เห็นว่าคนเราทุกคนสามารถแสวงหาความสุขได้จากโลกนี้ และโลกหน้าตามความเชื่อของตน และตามกำลังความสามารถที่ตนศรัทธาในคำสอนทางพระพุทธศาสนา เรื่องพระมาลัยสูตร สามารถโน้มน้าวให้ประพฤติกายวาจาใจให้ดีขึ้น เกิดความละอาย เกรงชั่วกลัวบาป จึงเว้นจากการกระทำความชั่วไปในที่สุด”^๗

“พระมาลัยสูตร มีอิทธิพลเหนือชาวพุทธเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการบริจาคทาน เป็นสิ่งที่เห็นง่าย และทำได้ง่ายในสังคมปัจจุบันและเห็นผลทันตา เป็นบันไดขั้นแรกที่เชื่อมต่อศีลภาวนา สอนให้รู้จักนรก สวรรค์ บาปบุญ คุณโทษ สอนให้รู้จักความดีและความชั่ว ผู้ทำความดีย่อมไปสู่สวรรค์ ผู้ทำความชั่วย่อมไปตกนรก เมื่อคนเรามีความเชื่อในเรื่องเหล่านี้ ย่อมเกรงกลัวต่อบาป จึงพากันทำบุญ มีอิทธิพลในด้านจิตใจ ให้คนเรานั้นในการสร้างคุณงามความดี ก็จะอธิฐานให้ได้ไปเกิดทัน เพื่อผลแห่งความสุขสบายในโลกนี้และโลกหน้า แล้วก็จะอธิฐานให้ได้ไปเกิดทันศาสนาของพระศรีอารียเมตไตรย”^๘

“พระมาลัยสูตรเป็นเรื่องที่ชาวพุทธรู้จักกันเป็นอย่างดี พระมาลัยท่านเป็นพระอรหันต์อาศัยอยู่ในทวีปลังกา เป็นพระที่มีฤทธิ์มาก เป็นผู้เปิดประตูนรก และสวรรค์ ได้เที่ยวสั่งสอนมนุษย์โลก โลกสวรรค์ และอบายภูมินรก ให้ได้ทราบข่าวถึงกันและกัน ท่านได้ลงไปโปรดสัตว์ในเมืองนรกแล้วได้เหาะขึ้นไปบนสวรรค์ ไปสนทนาธรรมกับพระศรีอารียและพระอินทร์ พระมาลัยได้นำข่าวสารจากนรกบ้าง จากสวรรค์บ้าง มาสั่งสอนมนุษย์ได้ฟังกัน สั่งสอนให้เกรงความชั่ว ให้อายต่อบาปกรรม

^๖ สัมภาษณ์ ไพฑูรย์ พรหมน้อย, ไวยาวัจกร วัดปากกล้วย, กำนันตำบลคิ่งตะเกา, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^๗ สัมภาษณ์ กาย มีประไพ, ไวยาวัจกร วัดใหม่เจริญธรรม, ผู้ใหญ่บ้านป่าขนุน, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^๘ สัมภาษณ์ น้ำผึ้ง โพธิ์ศรี, ไวยาวัจกร วัดบ่อพระ, ผู้ใหญ่บ้านบ่อพระ, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ให้หมั่นสร้างบุญสร้างกุศลต่างๆ อีกประการหนึ่งสอนให้มนุษย์ทุกคนบำรุงพระพุทธศาสนา จะได้เกิด ศักดิ์ศรีของพระศรีอาริยมตไตรย”^๕

“พระมาลัยสูตรมีอิทธิพลที่มีต่อพุทธศาสนิกชนคนคั่งตะเกาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะใน สังคมตำบลคั่งตะเกาในปัจจุบันคือเรื่องอุดมการณ์ ที่จะไปพบพระศาสนาของพระศรีอาริย์ ความคิด เช่นนี้ก็จะยังอีกนานกว่าจะถึงยุคของพระศรีอาริย์ ถ้าทุกคนมีโอกาสที่ได้จัดงานเทศน์มหาชาติกัน ทุกๆวัดและจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีก็จะก่อให้เกิดความรักความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เอื้ออาทรต่อกันและกัน สังคมก็จะก่อให้เกิดความสงบสุข ความสันติก็บังเกิดขึ้น ในที่สุดก็จะเกิดเป็นยุคของพระศรีอาริยมตไตรย ในปัจจุบันนั่นเอง”^๖

๔.๑.๒ ประเพณีการสวดพระมาลัย

เนื่องด้วยชาวพุทธรู้จักพระมาลัยเป็นอย่างดี เรื่องอิทธิปาฏิหาริย์ ที่ท่านสามารถไปโปรดสัตว์ นรก ไปเที่ยวเมืองสวรรค์ บูชาพระจุฬามณี จนได้สนทนารธรรมกับพระศรีอาริยมตไตรย จากเหตุนี้จึง มีผู้นำเรื่องราวของพระมาลัยไปเขียนไว้เป็นรูปแบบต่างๆ ซึ่งให้เห็นผลของกระทำความดีและความชั่ว การถ่ายทอดเรื่องราวของพระมาลัยเป็นไปตามยุคตามสมัย เรื่องราวของพระมาลัยถือเป็นวรรณกรรม วัดเช่นเดียวกับมหาเวสสันดรและชาดก เรื่องต่างๆ ศาสดาจารย์ ร้อยตำรวจโทแสง มณีพรพรพราชมัย ทางพุทธศาสนา ซึ่งล่วงลับไปแล้ว ได้สันนิษฐานว่า ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้มีผู้นำเรื่องราวของพระมาลัย มาแต่งเป็นกลอนสวด แต่เดิมนิยมสวดกันในพิธีมงคลสมรส เพื่อสั่งสอนคู่บ่าวสาว ปัจจุบันนิยมสวดในงานศพ ที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน

“ประเพณีการสวดพระมาลัย พระที่สวดพระมาลัย นิยมเป็น ๔ รูปเช่นเดียวกับสวดพระ อภิธรรมหรือสวดสังคหะ การจะสวดพระมาลัยได้จึงต้องฝึกหัดกันเป็นคณะ เพราะมีท่วงทำนองที่เป็น แบบแผนว่าข้อความตอนนี้ๆ ต้องสวดโดยทำนองอย่างนั้นๆ จะต้องมีเสียงที่ไพเราะเสียงดีพอสมควร จึงจะหัดสวดได้ หลังจากพระสวดพระอภิธรรมจบหรืออาจจะสวดสลับกันก็ได้ ก็จะเป็นเวลาที่จะ อาราธนาพระมาสวดพระมาลัย เพื่อที่จะให้เจ้าภาพไม่เจียบเหงา ให้ผ่อนคลายจากความโศกเศร้า เสียใจจากการสูญเสียญาติ โดยใช้เวลาสวดหลังจากพระสวดพระอภิธรรมจบ จนกระทั่งถึงเวลา ๔ หุ่่ม หรือสวดทั้งคืน เนื้อร้องสวดจะกล่าวถึงสังขาร การเกิด แก่ เจ็บ ตาย รำพึงรำพันถึงผู้ตาย คุณงาม ความดี ปลอบใจเจ้าภาพ สลับกับสวดแทรกกลบทบท และตอนท้ายจะกล่าวอาลา และ ให้ระลึกถึง ผู้ตาย ให้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย”^๗

^๕ สัมภาษณ์ สมชาย สำเภาทอง, ไวยาวัจกร วัดคั่งตะเกา, ผู้ใหญ่บ้านคั่งตะเกา, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

^๖ สัมภาษณ์ ทองแถม โมรรักษ์, ไวยาวัจกร วัดหัวหาด, ผู้ใหญ่บ้านหัวหาด, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^๗ สัมภาษณ์ ปันดดา เลี้ยงประเสริฐ, สารวัตรกำนันตำบลคั่งตะเกา, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

๔.๑.๓ ดอกไม้ในมือศพ

การตาย คือมาจากพิธีศพคนตาย ซึ่งมีการอาบน้ำศพ มัดตราสังแล้วทำกรวยใส่ดอกไม้ธูปเทียนให้ศพคนตายถือในมือ สำหรับไปไหว้พระรัตนตรัยหรือไปไหว้พระจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ที่ให้ความสำคัญของการทำความดีและผลของกรรมดี เรื่องพระมาลัยสูตร เป็นเรื่องที่ทำให้กำลังใจผู้ยังมีชีวิตที่กระทำความดี เพื่อส่งผลให้ไปส่วยทิพยสมบัติในโลกสวรรค์และได้พบพระศรีอาริย์เมตไตรยตามคติที่ปรากฏในมาลัยสูตร

สรุป อิทธิพลในเรื่องของวัฒนธรรมและประเพณี ในตำบลคู้ตะเกา อำเภอมะนังอุดรดิตถ์ ยังมีการเทศน์เรื่องพระมาลัยสูตร ยังมีการเทศน์เรื่องมหาชาติเวสสันดรชาดกอยู่เป็นประจำ และยังมีการสวดพระมาลัยพร้อมด้วยการสวดพระอภิธรรมมัตถสังคหะ จึงทำให้วัฒนธรรมขนบประเพณีอยู่คู่กับพุทธศาสนิกชนชาวตำบลคู้ตะเกาตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

๔.๒ ด้านคติความเชื่อของสังคม

พระมาลัยสูตรมีลักษณะเด่นความเป็นเลิศแห่งความคิดทางด้านอุดมคติ ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องราวที่สร้างความพึงพอใจให้แก่คนในสังคม ทุกคนต่างปรารถนาที่จะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอันเป็นสุขนั้น ด้วยความปรารถนาที่จะอยู่อย่างมีความสุขนี้เองจึงทำให้เกิดคติความเชื่อขึ้นในสังคมอันจะกล่าว ต่อไปนี้

๔.๒.๑ เรื่องนรก สวรรค์

“สังคมชาวพุทธเราเชื่อว่า ทำความดีจะได้ขึ้นสวรรค์ ทำความชั่วก็จะตกนรก เป็นเหตุสืบเนื่องที่เชื่อต่อกันมา โดยได้รับความยืนยันจากเรื่องราวทางพุทธศาสนาโดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวกับพระมาลัย ที่ท่านได้ไปโปรดสัตว์ในนรก เมื่อทำสิ่งไม่ดีก็ต้องไปนรกพบกับความทุกข์ทรมาน และเมื่อกระทำความดี ความดีก็จะส่งผลให้ไปส่วยสุขยังสวรรค์มีผู้ตั้งคำถามเสมอว่า นรกสวรรค์มีจริงหรือไม่ ด้วยทั้งนรกและสวรรค์ เป็นนามธรรมตามความหมายว่า สวรรค์คือสถานที่ที่มีสุข ส่วนนรกคือสถานที่ที่เต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน ซึ่งไม่ต้องตายไปเราก็เห็นกันอยู่ทุกวันแล้ว คนที่ทำชั่วไปขโมยของเขา ไปฆ่าเขา เมื่อถูกจับได้ก็ต้องติดคุกได้รับความทรมานเปรียบเหมือนกับนรก คนทำดีได้รับผลดีมีความสุขก็เหมือนได้ขึ้นสวรรค์ อิทธิพลความเชื่อเรื่องนรกสวรรค์ที่ปรากฏในรูปแบบของวรรณกรรม นวนิยายและบทเพลงความเชื่อที่ว่าทำชั่วจะต้องตกนรกนี้ ส่งอิทธิพลมากมายในสังคมชาวพุทธ ปลุกฝังให้เห็นจริงว่าทำไม่ดีไม่มีทางที่จะได้ขึ้นสวรรค์”^{๑๒}

^{๑๒} สัมภาษณ์ ร้อยตรี ประสาท พรหมน้อย, คณะกรรมการวัดใหม่เจริญธรรม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

“พุทธศาสนิกชนชาวไทยเชื่อว่า ทำความชั่วก็จะได้ไปนรก ทำความดีก็ได้สวรรค์ ด้วยได้รับการสั่งสอนและบ่มเพาะความเชื่อจากการบอกเล่ามาช้านาน ซึ่งมีปรากฏหลักฐานจากวรรณคดีทางพุทธศาสนาหลากหลายเรื่อง เช่น ไตรภูมิพระร่วง มาลัยสูตร หรือในพระไตรปิฎก จากเรื่องพาลบัณฑิตสูตร เทวทูตสูตรหรือจากคัมภีร์ในกลุ่มชาดก คือในขุททกนิกาย เป็นแหล่งที่จะหาเรื่องราวคำบรรยายเกี่ยวกับสภาพในนรกและสวรรค์ได้มากกว่าที่อื่นคือจากเรื่องเนมิราชชาดก เป็นเรื่องทั่วไปที่ศาสนาจารย์นรกและสวรรค์โดยตรง นรกสวรรค์จึงเป็นสัญลักษณ์ของความชั่วและความดี ช่วยให้พุทธศาสนิกชน รู้สีกว่านรกและสวรรค์ เป็นสิ่งที่สัมผัสได้และมีอยู่จริง จึงทำให้ไม่กล้าทำความชั่ว เพราะกลัวว่าจะตกนรกและหมั่นทำความดี จะได้ขึ้นสวรรค์”^{๓๓}

๔.๒.๒ เรื่องกรรมและการเกิดใหม่

“เรื่องพระมาลัยสูตร เน้นให้เห็นผลของการกระทำความดีมากกว่า จะพรรณนาถึงการทำความชั่ว ได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องกรรม ผลของการกระทำที่ทำแล้วผลของกรรมส่งผลให้ไปในที่ใดได้ขึ้นสวรรค์ กรรมหมายถึง การกระทำ ที่ประกอบด้วยเจตนา ทางกายก็ตาม ทางวาจาก็ตาม ทางใจก็ตามอันประกอบด้วย อกุศลกรรม และกุศลกรรม กรรมจึงเป็นค่ากลางๆ ไม่สื่อไปในทางดี และทางชั่วอย่างใดอย่างหนึ่ง ความเชื่อเรื่องกรรม เป็นความเชื่อหลักที่สัมพันธ์กับความเชื่อในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า”^{๓๔}

“เรื่องของกรรมซึ่งเป็นการกระทำแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ ๑. การกระทำดี ๒. การกระทำชั่ว ๓. การกระทำไม่ดีไม่ชั่ว ปกติกรรมไม่ดีไม่ชั่ว ไม่ค่อยมีผู้กล่าวถึงกัน เพราะเป็นกรรมธรรมดา แต่สามารถเปลี่ยนเป็นกรรมดี หรือกรรมชั่วได้ การกระทำดี และกระทำชั่วแสดงออกได้ ๓ ทาง คือ ๑. ทางกาย เรียกว่า กายกรรม การกระทำทางกาย ถ้าเป็นการทำดีทางวาจา เรียกว่า วจีสุจริต ถ้าเป็นการทำความชั่ว เรียกว่า กายทุจริต ๒. ทางวาจา เรียกว่า วจีกรรม การกระทำทางกายพูด ถ้าเป็นการพูดดี เรียกว่า วจีสุจริต ถ้าเป็นการพูดชั่ว เรียกว่า วจีทุจริต ๓. ทางใจ เรียกว่า มโนกรรม การกระทำโดยการคิด ถ้าเป็นการคิดดี เรียกว่า มโนสุจริต ถ้าเป็นการคิดชั่วเรียกว่า มโนทุจริต กรรม จึงย่อมแสดงผลของกรรม อาจให้ผลโดยตรง ผลพลอยได้ หรือผลสืบเนื่อง ที่เราเรียกว่าวิบาก กรรมบางอย่างให้ผลทันที บางอย่างให้ผลช้า แต่ทั้งนี้ต้องให้ผลไม่อันใดก็อันหนึ่งแน่นอนผู้วิจัยขอชี้ให้เห็นอิทธิพลความเชื่อเรื่องกรรมที่มีต่อสังคมไทยอย่างนี้”^{๓๕}

^{๓๓} สัมภาษณ์ นายศราวุฒิ กลัดเจริญ, มัคทายกวัดใหม่เจริญธรรม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๓๔} สัมภาษณ์ นายสมชาย สำเภาทอง, ไวยาวัจกรวัดคิ่งตะเกา, ผู้ใหญ่บ้านคิ่งตะเกา, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๓๕} สัมภาษณ์ นายแสวง นวลจร, สท.เทศบาลคิ่งตะเกา, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

“อิทธิพลความเชื่อในเรื่องของหลักกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วความเชื่อในเรื่องนี้ทำให้เห็นถึงกรรมและผลของกรรมว่ามีความสัมพันธ์กันด้วยเหตุด้วยผล คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เรามีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เราทำกรรมใดไว้ จะเป็นกรรมดี หรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น บุคคลไม่ได้เป็นคนพาลเป็นคนดี เพราะชาติ หากเป็นเพราะการกระทำกรรม บุคคลเป็นขาวนา เป็นพ่อค้า เป็นคนรับใช้ เป็นโจร เป็นทหาร สัตว์ทั้งหลายผูกพันอยู่ที่กรรมเหมือนเงาตามตัวอยู่นั้น”^{๑๖}

“คนทั้งหลายผู้มีปกติ มีความรู้ความเข้าใจในกรรมและผลของกรรม ย่อมพิจารณาเห็นกรรม ตามความเป็นจริงอย่างนี้ สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรมหมู่สัตว์ เป็นไปตามกรรมสัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของๆตน และผลของกรรมมีเหตุผลสนับสนุนกัน คือทำกรรมดีก็ได้ดี ทำกรรมชั่วก็ได้ชั่ว ก็เห็นได้ว่า เรื่องพระมาลัยสูตร ได้แสดงไว้อย่างชัดเจนว่า เมื่อเราทำกรรมดี ผลดีย่อมตอบสนองดังที่ได้กล่าวถึงการกระทำของตัวละครต่าง ๆ ในเรื่องราวของตัวละครที่แสดง ส่วนการกระทำในด้านอกุศลกรรมไม่ได้พูดถึง พูดถึงเพียงความทุกข์ทรมานของสัตว์นรก เมื่อพระมาลัยไปโปรด ทำให้เกิดฝนสวรรค์ตกลงมาดับไฟนรก โลหะกุ่มกุ่มที่มีความร้อนแรงก็ดับ กลายเป็นเถาถ่าน แม่น้ำกรดก็กลับหวานรับประทานได้ ภูเขาไฟก็ละลาย ต้นจ้าวก็หมดหนาม สัตว์นรกทั้งปวงที่ทุกข์ทรมานอยู่นั้น ก็กลับยินดีกันทั่วหน้า โบราณจึงสอนลูกหลานให้กระทำแต่ความดี จากที่กล่าวมาจึงพอให้เห็นเป็นสังเขปว่าอิทธิพลในเรื่องของกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นที่ประจักษ์แจ้ง จึงมีการสั่งสอนลูกหลาน ประชาชน ให้ยึดมั่นในการทำความดี แม้ว่าจะไม่ได้สอนโดยตรงผ่านทางศาสนาก็ตาม เชื่อว่ากรรมส่งผลในชาตินี้และชาติหน้า”^{๑๗}

“เรื่องพระมาลัยสูตรไม่ได้ชี้ให้เห็นผลบุญในชาตินี้ แต่จะชี้ให้เห็นผลบุญในชาติหน้าว่ามีจริง กรรมดีส่งผลจริงดังเทวดาทั้งหลาย แสดงให้เห็นในรูปของการเกิดใหม่ และได้ส่วยทรัพย์สมบัติความสุขบนสวรรค์เป็นตัวอย่าง กุศลกรรมที่ส่งผลชาติหน้าในรูปของการเกิดใหม่ของเทวดาผู้มีบิรวารห้าหมื่นองค์ ถวายบุษบงแปดทิศ จากอิทธิพลกรรมส่งผลในชาตินี้และชาติหน้า มีท่านผู้รู้หลายท่านได้เขียนไว้มากมายว่าทำบุญกรรมอย่างนั้นแล้วเป็นอย่างนี้ ทำบุญกรรมอย่างนี้แล้วเป็นอย่างนั้น โดยอ้างถึงพระพุทธรูปองค์ตรัสถึงกฎแห่งกรรมว่า อดีตชาติได้ประกอบแต่กรรมดี จึงเกิดมาเป็นคนที่มียศสูงศักดิ์และร่ำรวยในภพทรัพย์ ผู้ใดบำเพ็ญธรรมมาตลอดจะได้บุญวาสนาไปทุกภพทุกชาติ อิทธิพลของพระมาลัยเชื่อว่าเมื่อได้สร้างกรรมดีแล้วควรอธิษฐานขอพร ด้วยกุศลกรรมที่สร้างนั้นจะดลบันดาลให้ได้สมประสงค์ดังจิตปรารถนา ดังกระหาชยที่เป็นมนุษย์ได้ทำบุญถวายดอกบัว และอธิษฐานว่าไม่ว่าจะเกิด

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายวิชาญ วังชากรณ์, คณะกรรมการวัดใหม่เจริญธรรม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๗} สัมภาษณ์ นางสด วังชากรณ์, คณะกรรมการวัดใหม่เจริญธรรม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ในชาติใด ขอให้ยามีความทุกข์ และขอให้มียุติภัยมากมายทุกชาติ ซึ่งเมื่อตายแล้วก็ได้ไปเสวยสุขบนสวรรค์สมความปรารถนา”^{๑๘}

“เรื่องทำบุญแล้วพึ่งอธิษฐานขอพรก็เป็นธรรมเนียมสืบทอดกันมาจนเกือบจะเรียกได้ว่าเป็นค่านิยม เช่นตอนเช้าทำบุญตักบาตร ยกขันข้าวถวายพระอธิษฐานขอพร วันสำคัญทางศาสนา ชาวพุทธทำบุญก็จะอธิษฐานขอพร ด้วยเหตุสืบเนื่องมาแต่เรื่องพระมาลัยเรื่องพระมาลัยสูตร เพื่อมุ่งหวังให้คนกระทำความดี จึงเน้นไปที่กุศลกรรม อันเป็นกรรมที่ส่งผลให้มีความสุข มากกว่านำเสนอในเรื่องอกุศลกรรมที่ทำให้เกิดความทุกข์ คนจึงหันมาสร้างกรรมดี สร้างกุศล ทำความดีละเว้นความชั่ว ครอบครวั สังคม ประเทศชาติ ก็จะสงบสุขคนไทยที่นับถือพระพุทธศาสนามีความเชื่อเรื่องกรรมหรือผลที่เกิดจากการกระทำ และเชื่อว่าการกระทำของตนในชาติที่แล้วย่อมส่งผลในชาติปัจจุบัน ดังนั้นใครทำดีย่อมได้ดีมีความสุข แต่ใครทำชั่วย่อมได้รับผลร้าย และความทุกข์ตอบแทน ซึ่งความเชื่อดังกล่าวส่งผลดีให้คนไม่กล้าทำชั่วในชาตินี้”^{๑๙}

๔.๒.๓ ความเชื่อเรื่องพระอารียเมตไตรย

“เรื่องพระศรีอารียมีความเชื่อนานาน อาจจะก่อนสมัยสุโขทัยด้วยปรากฏหลักฐานในไตรภูมิพระร่วงว่า ผู้ใดจักปรารถนาสวรรค์นิพพาน จงสดับฟังไตรภูมิภคด้วยทำนุบำรุง อย่าได้ประมาทสักอันดังนี้ จึงจะได้พบพระศรีอารียเมตไตรย เมื่อจะลงมาตรัสแก่สัพพัญญุตญาณในโลกนี้ และความข้อนั้น เป็นพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าลิไทยครั้งกรุงสุโขทัย ความเชื่อเรื่องพระศรีอารียซึ่งเชื่อกันมาจนทุกวันนี้ เรื่องพระมาลัย จึงมีอิทธิพลเหนือชาวพุทธอย่างมาก สอนให้รู้ถึงนรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ มีอิทธิพลทางด้านจิตใจ ให้บุคคลฝึกฝนในการกระทำความดี เพื่อผลแห่งความสุขสบายใจโลกหน้า และจะได้เกิดทันยุคพระศรีอารียเมตไตรย อันเป็นสังคมในอุดมคติที่ประกอบด้วยความสมบูรณ์นานาประการ”^{๒๐}

“ในอนาคตกาลข้างหน้าโน้น ได้ฟังมาจากเรื่องพระมาลัยสูตรที่พระคุณเจ้าได้นำมาเทศน์ว่า จะมีพระพุทธเจ้าเกิดขึ้นต่อจากศาสนาของพระพุทธเจ้าองค์ปัจจุบัน คือยุคศาสนาพระศรีอารียเมตไตรย ในยุคนั้นจะมีแต่ความสุข คนในยุคนั้นจะมีรูปร่างหน้าตาเหมือนกัน ผัวเมียจำกันไม่ได้ จะจำกันได้ก็ต่อเมื่อกลับเข้าบ้านของตนและมีอายุยืนถึงแปดหมื่นปี คนในยุคนั้นจึงอยากไปเกิดในยุคของพระ

^{๑๘} สัมภาษณ์ ร้อยตรี ประสาท พรหมน้อย, คณะกรรมการวัดใหม่เจริญธรรม, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นางสาวภา กลัดเจริญ, ประชาสัมพันธ์ถิ่นตำบลคิ่งตะเกา, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายมิตร คงนิล, ประชาสัมพันธ์ถิ่นตำบลคิ่งตะเกา, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

ศรีอาริยมตไตรย ทำบุญทำทาน รักษาศีล อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จะอธิฐานให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริยมตไตรยกันทุกคน”^{๒๑}

สรุป คติความเชื่อของพุทธศาสนิกชนชาวตำบลคู้ตะเกา มีคติความเชื่อยุคศาสนาของพระศรีอาริยมตไตรยจะมาบังเกิดในโลกมนุษย์ในอนาคต หลังจากพระพุทธศาสนาสมณะโคตมครบ ๕,๐๐๐ ปี ก็จะมีศาสนาของพระศรีอาริย์ต่อไป ต่อเมื่อมนุษย์มีอายุ ๘๐,๐๐๐ ปีเป็นที่สุด

๔.๓ ด้านเศรษฐกิจ

“เรื่องพระมาลัยสูตรมีอิทธิพลในด้านของเศรษฐกิจของเมืองไทย ของประเทศชาติและชาวตำบลคู้ตะเกา จะเห็นว่าไม่กล้าที่จะทุจริตกันมากนัก ตามยุคตามกาลเวลา จะเห็นว่าในแต่ละยุคนั้นจะแตกต่างกันออกไป เช่นในสมัยของกรุงสุโขทัยนั้น จากที่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ ของกรุงสุโขทัย ไม่มีเรื่องทุจริตฉ้อราช บังหลวง หรือคดโกงเกิดขึ้นในสมัยนั้นจะเห็นว่าการค้าขายในกรุงสุโขทัยก็มีอิสระจากหลักศิลาจารึกกล่าวไว้ว่า ใครใคร่ค้าช้างค้า ใครใคร่ค้าม้าค้า ใครใคร่ค้าวัวค้า หรือจะค้าขายอะไรก็ตาม ไม่จำเป็นต้องมีคนคอยเฝ้าก็ได้ เพียงแต่เขียนบอกราคากันไว้เท่านั้น ก็เอาสินค้าไปได้ คนที่ซื้อก็จะเอาเงินวางไว้แทนสินค้านั้น ไม่มีการคดโกงกัน ไม่กล้าที่จะทุจริตเพราะกลัวตกนรก ต้นเหตุนั้นก็คงจะมาจากอิทธิพลของเรื่องพระมาลัยสูตร สมัยกรุงสุโขทัยเรียกว่า “มาเลย์” ในปัจจุบันก็ยังถือว่าอิทธิพลอยู่มาก ไม่อย่างนั้นประเทศไทยคงจะล่มสลายไปนานแล้วพระพุทธศาสนาก็คงจะไม่เจริญมาจนถึงในปัจจุบัน คงจะล่มสลายเหมือนดังประเทศข้างเคียงของไทยในอีกหลายๆประเทศดังที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นต้น

แม้การเมืองการปกครอง จะปกครองในแบบพ่อปกครองลูก ก็มีอิทธิพลมาจากพระมาลัยสูตร พระมหากษัตริย์ก็ตั้งอยู่ในพรหมวิหาร และทศพิธราชธรรม เพราะไม่มีผู้ใดกล้าจะประพฤติดิถีศีลผิดธรรม เพราะกลัวบาปกรรม เมื่อตายแล้วจะต้องไปตกนรกขุมต่างๆนั่นเอง สมัยของกรุงสุโขทัยประชาชน ไม่ค่อยมีเรื่องเดือดร้อนอะไร เพราะประชาชนตั้งในศีลอยู่ในธรรม อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข มีความสงบเรียบร้อย มีสันติสุขกันทั่วหน้าไพร่ฟ้าหน้าใส แต่ถ้ามีเรื่องทุกข์ใจจะมาส่นกระดังที่หน้าพระราชวัง แต่นานๆจะมีสักครั้ง”^{๒๒}

“ในปัจจุบันเรื่องพระมาลัยสูตร ก็ยังมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจของประเทศและจังหวัดอุดรดิตถ์โดยเฉพาะพุทธศาสนิกชนชาวตำบลคู้ตะเกา ก็ตั้งอยู่สุจริตธรรมและตั้งอยู่ในศีลห้า ไม่กล้าทุจริตเพราะเกรงกลัวผลกระทบที่จะตามมาภายหลัง ไม่กล้าหลอกลวงกัน กลัวตกนรก เพราะเรื่องนรกสวรรค์ไปสอดคล้องกับหลักธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ในพระไตรปิฎก

^{๒๑} สัมภาษณ์ นางพนิดดา เลี้ยงประเสริฐ, สารวัตรกำนันตำบลคู้ตะเกา, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๒๒} สัมภาษณ์ นายไพฑูรย์ พรหมน้อย, ไวยาวัจกรวัดปากกล้วย/กำนัน ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

พอดี ทำให้มีน้ำหนักในเรื่องนรกสวรรค์มากขึ้นกว่าเดิม ทำให้พุทธศาสนิกชนมีความเลื่อมใสศรัทธาในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และเรื่องพระมาลัยสูตรไม่เสื่อมคลาย ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญมั่นคงทำให้เศรษฐกิจภายในตำบลคู้ตะเกาเจริญ”^{๒๓}

“เศรษฐกิจของชาวตำบลคู้ตะเกาถือว่ามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่อึดอัดขัดสน ประชาชนกินดีอยู่ดี มีความสุข ประกอบอาชีพในทางสุจริตเป็นส่วนมาก ที่สุจริตนั้นมีน้อย ประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต คือศีลห้า ธรรมห้า ยังอยู่ในใจของคนคู้ตะเกาเสมอมาเพราะเหตุที่ได้รับอิทธิพลของเรื่องพระมาลัยสูตร พุทธศาสนิกชนตำบลคู้ตะเกานิยมฟังเทศน์เรื่องพระมาลัยในเทศกาลออกพรรษา ก่อนจะมีเทศน์มหาชาติ จะต้องให้มีเทศน์เรื่องพระมาลัยกันก่อนทุกวัดของตำบลคู้ตะเกา เพราะอิทธิพลเรื่องนี้จึงทำให้พุทธศาสนิกชนตำบลคู้ตะเกา อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขและทำให้เศรษฐกิจเจริญขึ้น มีการทุจริตน้อยลงเพราะกลัวบาปกรรมที่จะตามมาตอบสนองในภายอนาคตข้างหน้า”^{๒๔}

จากการศึกษาวิเคราะห์สรุป ในเรื่องของเศรษฐกิจ ในภาพรวมภายในตำบลคู้ตะเกา เศรษฐกิจเจริญขึ้นได้เพราะอิทธิพลของเรื่องพระมาลัยสูตร ประชาชนในตำบลคู้ตะเกา ยังยึดมั่นอยู่ในสุจริตธรรม ไม่กล้าที่จะคดโกง ไม่กล้าที่จะคอร์รัปชัน ชาดิบ้านเมืองจึงเจริญขึ้น โดยเฉพาะประชาชนตำบลคู้ตะเกาอยู่ดีกินดีและมีความสุข เกรงกลัวบาปกรรม กลัวตกนรก หลังจากที่ย้าย จากโลกนี้ไป

๔.๔ สรุป

เรื่องมาลัยสูตรว่า ความเชื่อเรื่องพระศรีอารียะ ผังแนบอยู่ในใจคนไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย โดยพบหลักฐานข้อความจากจารึกวัดต่าง ๆ เช่น ศิลาจารึกวัดศรีชุม มีข้อความว่า พระมหาสามีศรีรัตนลังกาทวีปอารยไมตรี...สมาธิคงตรงได้ตัน ศิลาจารึกวัดสระศกดิ์ มีข้อความว่า นายสรศักดิ์ไว้ค่านับกับจารึกต่อสันกัลปาวสาน...ข้าทั้งหลายชวนชวายุทำในศาสนานี้ จะปรารภนาทันศาสนาพระศรีอารียไมตรีโพธิสัตว์ทุกชาติ จากข้อความในศิลาจารึกดังกล่าว บ่งบอกให้เห็นว่าชาวพุทธมีความเชื่อเรื่องพระศรีอารียเมตไตรย เชื่อในเรื่องของการเกิดใหม่ ดินแดนความสุขสบายใจ ในอนาคตว่ามีจริง จึงพากันตั้งปรารภนาเช่นนั้น ความเชื่อเรื่องพระศรีอารียเมตไตรย จึงเป็นความหวังของคนที่ต้องการความสุขในอนาคต อิทธิพลเรื่องพระมาลัยสูตร ความเชื่อยุคศาสนาพระศรีอารียเมตไตรยไว้ว่า สังคมไทยมีความเชื่อในตำนาน ยุคศาสนาพระศรีอารียเมตไตรยมาช้านาน เมื่อเกิดปัญหา ไม่มีทางออกก็เอาความเชื่อมาเป็นแนวคิด และเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา เศรษฐกิจ การเมือง สังคมได้ วิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ความเชื่อก็เปลี่ยนแปลงไปตามเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม

^{๒๓} สัมภาษณ์ พระครูสุจิตพัฒนพิธาน (สมพงษ์ สมจิตโต), ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายสมชาย สำเภาทอง, ไวยาวังกรวัดคู้ตะเกา/ผู้ใหญ่บ้าน, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘.

แต่ยังคงคำถามเดิมอยู่ถ้าหากพิจารณาถึงอิทธิพลของพระมาลัยที่มีต่อสังคมไทย ก็จะได้เห็นว่า เรื่องราวของพระมาลัยอิทธิพลต่อสังคมไทยในหลายๆด้าน ผู้วิจัยได้หยิบยกมาให้เห็น ๔ ด้านที่สำคัญ คือ

๑. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และด้านคติความเชื่อ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ใน เรื่องการฟังเทศน์มหาชาติ เป็นที่รู้จักกันไป ที่ถือกันว่าหากผู้ใดได้ฟังจบในวันเดียวจะได้ขึ้นสวรรค์ ไม่ ตกนรก ชีวิตก็มีความสุข นอกจากนี้เรื่องราวของพระมาลัยยังเป็นที่รู้จักในเรื่องการสวดมาลัย ซึ่ง เดิมสวดกล่อมหอนางงานแต่งงาน แต่ในปัจจุบันนิยมสวดในงานศพ เรื่องเครื่องสักการะในมือศพเหตุ จากพระมาลัยนำดอกบัวไปไหว้พระจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ จึงเป็นต้นแบบให้เมื่อเตรียมศพคน ตาย ญาติจะเตรียมกรวยดอกไม้ใส่ในมือศพไว้ให้เพื่อจะได้ไปบูชาพระจุฬามณี และอีกประเพณีหนึ่งที่ ถือปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องคือ เรื่องราวของพระมาลัยมีอิทธิพลต่อวงการเป็นอย่างมากเพราะกวี มักจะนำเรื่องราวของพระมาลัย พระศรีอาริย์เมตไตรย และเรื่องการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปกล่าวไว้ ให้บทกวีได้อรรถรสและงดงามทรงคุณค่า วรรณคดีที่ได้รับอิทธิพลจากเรื่องราวของพระมาลัย เรื่องราวของนรก สวรรค์ เรื่องพระมาลัย เรื่องพระศรีอาริย์เมตไตรย เรื่องพระจุฬามณี ได้สอน พุทธศาสนิกชน ให้ได้ระลึกถึงบุญบาป และหมั่นทำบุญ ทำความดีกันอยู่เสมอ

๒. ด้านคติความเชื่อของสังคม เรื่องราวของพระมาลัยสร้างคติความเชื่อของคนในสังคม และเรื่องนรกสวรรค์เรื่องกรรมเป็นอย่างมาก ให้เห็นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วย่อมได้รับกรรมตามการกระทำ ของตน อีกทั้งคตินิยมความเชื่อในโลกยุคพระศรีอาริย์เมตไตรย ที่เป็นประเด็นใหญ่ในการสร้างความดี ทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นนี้ คืออิทธิพลของพระมาลัยที่มีต่อพุทธศาสนิกชนชาวตำบลคู้ตะเถา อำเภอบึง เมือง จังหวัดอุดรธานี และพุทธศาสนิกชนชาวไทย ในด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และคติความเชื่อ ของสังคม ที่ยืนยันถาวรไม่มีวันเสื่อมคลายล่มสลายไปจากเมืองไทย หากพุทธศาสนิกชนคนไทย ยัง ช่วยกันธำรงรักษาไว้วัฒนาสถาพร ด้วยการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ตามคำสอนแห่งองค์พระศาสดา สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธศาสนาก็จะอยู่คู่กับประเทศไทยไปตลอดกาล

๓. ด้านเศรษฐกิจของชาวตำบลคู้ตะเถาถือว่ามีความเป็นอยู่ที่ดี ไม่อดขัดขัดสน ประชาชนกินดีอยู่ดี มีความสุข ประกอบอาชีพในทางสุจริตเป็นส่วนมาก ที่ทุจริตนั้นมีน้อย ประชาชน ส่วนใหญ่ยังยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต คือศีลห้า ธรรมห้า ยังอยู่ในใจของคนคู้ตะเถาเสมอมา เพราะเหตุที่ได้รับอิทธิพลของเรื่องพระมาลัยสูตร ชาวตำบลคู้ตะเถา จะเห็นว่าไม่กล้าที่จะทุจริตกัน มากนัก ตามยุคตามกาลเวลา จะเห็นว่าในแต่ละยุคนั้นจะแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่ก็ตั้งอยู่สุจริต ธรรมและตั้งอยู่ในศีลห้า ไม่กล้าทุจริตเพราะเกรงกลัวผลกรรมที่จะตามมาภายหลัง ไม่กล้าหลอกลวง กัน กลัวตกนรก เพราะเรื่องนรกสวรรค์ ไปสอดคล้องกับหลักธรรม ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงแสดงไว้ในพระไตรปิฎกพอดี ทำให้มีน้ำหนัก ในเรื่องนรกสวรรค์มากขึ้นกว่าเดิม ทำให้

พุทธศาสนิกชน มีความเลื่อมใสศรัทธาในคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และเรื่องพระมาลัยสูตรไม่เสื่อมคลาย ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญมั่นคงทำให้เศรษฐกิจภายในตำบลคิ่งตะเกาเจริญมากขึ้น

๔. สำหรับหลักธรรม ที่มีอิทธิพลต่อพุทธศาสนิกชนชาวตำบลคิ่งตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตริต์นั้น คือ ๑. ศีลห้า ๒. ธรรมห้า ๓. ความกตัญญูกตเวทิตา ๔. พรหมวิหารธรรม ๕. บุญกิริยาวัตถุสาม ๖. สังคหะวัตถุสี่ เป็นต้น